

som helst maa betragtes som en Helhed, skal jeg i alt Fald tilbageholde, navnlig indtil jeg har hørt den høitærede Ministers Udtalelse.

Winther: Jeg har allerede ved 1ste Behandling af dette Lovforslag erklæret mig for at være en Modstander af det, og jeg skal nu, efter at jeg har gjort mig bekendt med Udvalgets Betænkning, tillade mig at udtale mig noget nærmere derom. Det foreliggende Lovforslag staar i stil Modsetning til den Lovgivning, der er fremkommen siden Grundloven blev indført, og hvorved man navnlig er gaaet ud paa at have enhver Indskrænkning i den frie Virksomhed. Grundlovens § 83 lyder jo saaledes: „Alle Indskrænkninger i den frie og lige Udgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulle hæves ved Lov.“ Denne Bestemmelse har i flere Retninger været en Regel for Lovgivningen. Man har saaledes i sin Tid affkaffet Accisen og ligeledes Formalingsafgiften, Alt i Grundlovens Ånd; men det, man her vil gjøre ved dette Lovforslag, er at gaa i den modsatte Retning. Man kan jo sige, at der i den nævnte Paragraf kun tales om saadanne Indskrænkninger i Udgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, men at Udvalget har fremsført, at det almene Vel kræver, at man ikke ved Indretningen af en saadan Industri taber saa Meget paa Sikkertolden, at Staten derved tager nogen Skade. Dette er imidlertid Noget, jeg naturligvis har haadt for. Die den Gang jeg bestemte mig til at stemme imod dette Lovforslag. Man har vel ment, at der skulde optaa et saædeles stort Tab paa Sikkertolden, men det er efter min Mening et stort Spørgsmaal, om det vil blive Tilfældet; det er Noget, som ikke forud kan vides. I alt Fald forekommer det mig, at man kan lade denne Industri komme ind i Landet, selv om der derved skulde vise sig nogen Nedgang i Sikkertolden, thi saasnart man finder, der er Anledning dertil, har man det jo i sin Magt at tage de Forholdsregler, som ere nødvendige for at forebygge Saadant. Man har ogsaa, som selv Udvalget oplyser, i andre Lande ladet Industrien udvikle sig, og først senere, naar man har set, at den kunde blive faarlig for Statens Indtægter, har man indført Beskatningen. Denne Lov kommer frem paa en Tid, da man har sin store Nød med at skaffe Arbejde til dem, der ville arbejde. Man hører hvert Dieblit Klage over Arbeidsløshed, man ser Udvandringen tiltage, der er kort sagt Binf nok, som vise, at det er et Spørgsmaal, om man bør gaa til et saadant Skridt, som i høi Grad vil vanskeliggjøre Indførelsen af den nye Industri. Den ærede Ordfører har vel oplyst, at de, der ere i Færd med at anlægge Sufferfabriker af den Art, have taget med i Beregning, at der skulde gives en saa stor Afgift som den, hvorom

her er Tale. Dette er jo meget godt, men man ser ofte, at Beregninger kunne slaa feil, og det er uviist, om der vil fremkomme et saa rigt Udbytte, at de Vedkommende ikke blive nødt til igjen at opgive denne Industri. Naar man ved Lovgivningsmagtens Mellenkomst gjør sig den Uleilighed at opfordre dem, som ere smaa Jordlodder, til at bearbejde dem saa godt, at de kunne faae et bedre Udbytte af dem, og naar Sufferroen efter Sagkyndiges Mening er en af de Planter, som især skulde dyrkes paa smaa Lodder, maa jeg forundres over, hvorledes man her kommer i Modsigelse med sig selv ved to saa forskellige Forholdsregler. Jeg for mit Vedkommende gaar imidlertid ud fra, at det ikke er ønskeligt, at der indkommer saa store Indtægter for Staten gennem indirekte Statter, og det er i Sædeleshed dette Hovedstandpunkt, hvorfra jeg gaar ud i min Modstand. Jeg ønsker, at Statten skal lægges paa de aarlige Indtægter, hvor de findes, men at man skal vende sig bort fra at opretholde de indirekte Statter i den Udstrækning, som hidtil har været Tilfældet. Jeg tror, at dette Thing i det Hele taget indeslutter en stor Mængde Medlemmer, der i denne Henseende ere af samme Mening som jeg, og som i sin Tid offentlig have vedkendt sig Udtalelser, der gaa i denne Retning, men naar disse Medlemmer alligevel her anbefale dette Forslag, som skal forhindre Indtagten af Sufferolden fra at falde, modarbejde de sig selv, thi det er aabenbart, at jo større de Indkomster ere, som komme ind ved Toldbeskatningen af en enkelt Artikel, desto vanskeligere vil det være at faae en direkte Skat sat i Stedet derfor. De, der staa paa mit Standpunkt, ville altsaa modarbejde sig selv, naar de gaa ind paa en Lov som den foreliggende. Foruden det, jeg her har nævnt, er der endnu en anden Side, hvorfra man kan se denne Sag, og fra hvilken den ogsaa efter min Mening har mislige Egenskaber. Hvorvel man foreløbig kun i meget store Fabriker vil kunne frembringe et godt Produkt af Roerne, vil det efter Kemiens Fremskridt i vor Tid kunne tænkes, at det Dieblit ikke er fjernt, da man ogsaa med mindre Redskaber vil kunne frembringe et Produkt, som de, der lade det, kunne finde godt nok, i alt Fald naar de ikke have Naad til at kjøbe Suffer i den Udstrækning som deres heldigere fællede Medborgere. Derfor dette skulde blive Tilfældet, opstaar det Spørgsmaal, om der ikke her paany laves en Fristelse til at besvige Statskassen ligesom i sin Tid, da den bekendte Brændvinsjagt fandt Sted, og det forekommer mig, at man ikke i den Henseende skal være ganske ligegyldig. Det er vel blevet sagt mig af et Medlem af Udvalget, at det var tvivlsomt, om § 1 var at forstaa saaledes, at Tilvirkning af Roesaft var Gjenstand for Skat (Frederiksen: Det er den ikke!). Ja, det er ogsaa sagt mig, men Loven er ikke i den Henseende ganske tydelig, og derfor har jeg ogsaa taget i Betænkning, om